SIŁA I ZDROWIE

Dodatek tygodniowy „Słowa Pomorskiego"

Nr. 19 | **Wtorek, dnia 10 maja 1932.** | **Rok VI.**

Ożywić ruch wycieczkowy w szkołach.

(Uwagi organizacyjne).

„Ruszasz na wycieczkę nie tylko dlatego, żebyś przewędrował pewną ilość kilometrów: masz oglądać piękno **swojej ziemi,** zbliżyć się do **swoich braci,** podziwiać piękno **swoich pamiątek.** Idziesz poto, żebyś ukochał **swój kraj"**.

Ale nie o tych ideałach krajoznawczych mam zamiar mówić. Te są aż nazbyt znane, nawet w teorji przecenione. Słowem — dużo się o wycieczkach mówi, zachwala, tu i ówdzie propaguje. A rezultat tego? W szkolnej akcji wycieczkowej mało ożywienia, mało pracy w kierunku pracy rzeczywistej, konkretnej.

Szukajmy więc przyczyn zastoju wzgl. małej żywotności ruchu wycieczkowego w naszem szkolnictwie. Może uda nam się trafić w sedno przyczyny odgrywającej z punktu widzenia wychowawczego niepożądaną rolę hamulca ruchu wycieczkowego wśród młodzieży z ławy szkolnej.

Przyczyny są różne i jest ich niemało. Ale mojem zdaniem — możnaby wszystkie sprowadzić do wspólnego mianownika, o którym chciałbym to i owo chociaż w ogólnych zarysach powiedzieć.

Mam w tej chwili na myśli wskazania, dotyczące organizowania i prowadzenia szkolnych wycieczek. Będzie to szereg luźnych uwag często praktycznej natury, jakie poczyniłem w swojej dotychczasowej praktyce przy organizowaniu wycieczek. A uważam, że jedyną przeszkodą stosunkowo małej żywotności ruchu wycieczkowego jest nieumiejętność ujęcia a raczej nieznajomość podstawowych wskazówek organizacyjnych akcji wycieczkowej ze strony wszystkich chętnych do organizowania wycieczek i wędrówek po kraju. — Przeglądam w tej chwili cenną broszurę, wydaną świeżo przez Minist. WR. i OP. pt. „Szkolne schroniska wycieczkowe" — Informator VI, na rok 1932 (Warszawa — 1932, Skład główny: Książnica Atlas T. N. S. W., Nowy Świat 59) i to mi ułatwi w znacznej mierze pracę, której jednym z celów jest poinformowanie zarówno nauczycielstwa i młodzieży o tem wydawnictwie.

Godna uwagi jest treść wymienionego informatora. Nie mniejszą wartość odnieść może rozwinięcie niektórych rozdziałów tego wydawnictwa i związanie tych rozdziałów z życiem, z praktyką szkolną w chwili szkolnego sezonu wycieczkowego.

W rozdziale: „Wartość wychowawcza wycieczek" czytamy, że wycieczki to środek wychowania fizycznego, intelektualnego i moralnego. I słusznie. Zbawienny wpływ ruchu fizycznego, działanie korzystne słońca, powietrza i wody bez przerwy w ciągu szeregu godzin, dni czy nawet tygodni powoduje w młodocianym organizmie korzystne przemiany.

A pod względem wychowania intelektualnego? I te wartości są wprost nieocenione. Wspomnę tylko, że posługuje się niemi: przyrodnik, geograf, humanista, etnograf, językoznawca, malarz, nauczyciel sztuk plastycznych i inni.

Również pod względem moralnym dają wycieczki dużo dobrego młodzieży, o czem jest również mowa w tym pierwszym rozdziale informatora (wytrwałość, odwaga, przytomność umysłu, karność).

Następny rozdział podaje w ogólnych zarysach dotychczasową akcję turystyczno-krajoznawczą. Dowiadujemy się o istnieniu już od roku 1927 „Międzydepartamentowej Komisji do Spraw Turystyczno-Krajoznawczych", której wynikiem jest m. in. obecny stan organizacji szkolnych schronisk noclegowych, rozsianych po całym obszarze Polski. Ciekawe są również cyfrowe wyniki pracy tej komisji przy Minist. WR i OP.

Rok	Liczba schronisk	Liczba łóżek	Liczba wycieczek	Osób korzystających	Udzielono noclegów
1927	41	800	58	2,172	2.448
1928	50	1006	695	16,090	24,447
1929	45	1000	620	14,963	21,560
1930	92	2175	1677	29,805	42,000
1931	113	3223	2806	44,195	64,305

W roku bieżącym — jak wynika ze sprawozdania liczba punktów noclegowych podniosła się do 141, liczba łóżek do 3.488.

„Zbiór zarządzeń Minist. WR. i OP." obejmuje ważniejsze okólniki, zarządzenia i okólniki: a) w sprawie funduszu szkolnych domów wycieczkowych, b) w sprawie wycieczek turystyczno - krajoznawczych, c) w sprawie szkolnych schronisk noclegowych. Dział ważny, obejmujący podstawę prawną akcji wycieczkowo-turystycznej na terenie szkolnictwa.

W instrukcji z dnia 17 marca 1931 r. Nr. I WF. 2130-31 w sprawie utrzymywania i korzystania ze szkolnych schronisk noclegowych są zawarte wskazówki nie tylko dla kierowników schronisk ale i dla korzystających ze schronisk. Jest to rozdział bardzo ważny szczególnie dla tych nauczycieli, którzy zajmują się organizacją wycieczek danej szkoły. Nauczyciel-organizator wycieczki znajdzie w tej instrukcji, wydanej przez b. ministra WR. i OP. nie tylko swoje prawa ale i swoje obowiązki, dotyczące kierownika wycieczki, zajmującego kwatery w szkolnem schronisku noclegowem.

W następnym rozdziale mamy podane wszelkie ulgi kolejowe dla wycieczek szkolnych jako wyciąg z taryfy osobowej Polskich Kolei Państwowych, obowiązującej od dnia 1 kwietnia 1931 z podaniem wzoru: „Zgłoszenia wycieczki szkolnej do urzędu stacyjnego".

Wspomnę tylko, że informator ten zawiera poza tem rozdziały: Organizacja schronisk wycieczkowych zagranicą, Koła krajoznawcze młodzieży szkolnej w Polsce, Pomoc doraźna w nagłych wypadkach, 10 przykazań higjenicznych dla młodych turystów, Ochrona zabytków sztuki i kultury, O zachowaniu się podczas wycieczek w stosunku do żywej i martwej przyrody (oprac. prof. dr. Wład. Szafer, przewodniczący Państw. Rady Ochrony Przyrody), wykaz i mapkę schronisk we wszystkich województwach wraz z podaniem najważniejszych i najciekawszych wycieczek i przewodników, wzgl. polskiej literatury fachowej.

Z rozmysłem pozostawiam jeden z rozdziałów informatora zatytułowany: „Wskazówki dla organizujących wycieczki i wędrówki po kraju" na koniec, by nieco szerzej się nad tem zastanowić, by dać szereg wskazań praktycznych, dotyczących organizacji wycieczek szkolnych. Z góry zaznaczam, że mam na myśli wycieczki dłuższe w czasie dni wolnych od nauki (ferje świąteczne, niedziele i święta itp.).

Biorąc pod uwagę okres nauki szkolnej (rok szkolny) najlepsze miesiące na wycieczki: maj, czerwiec, lipiec i sierpień oraz wrzesień. Lipiec i sierpień — to jedyne miesiące (wakacyjne co prawda, ale...?) na dłuższe wycieczki turystyczne. Wycieczka powinna liczyć od 6—30 uczestników (czek) z tem, że 6 wzgl. 30 uczestników należy przyjąć jako „minimum". Wycieczka musi mieć swój plan, wzgl. program zgóry przez kierownika opracowany, Musi mieć wyraźny charakter (krajoznawcza, turystyczna, naukowa) i zgóry ustaloną marszrutę na podstawie rozkładu jazdy i mapy. Kierownik wzgl. organizator wycieczki winien już wcześniej zapoznać się z odnośną literaturą (przewodniki itp.). Winien zabrać z sobą mapy turystyczne w skali 1:100.000, wydawane przez Wojskowy Instytut Geogr.

Każdy organizator wzgl. kierownik winien przemyśleć cały plan wycieczki i podać go do wiadomości uczniów, rodziców w formie prospektu. Prospekt taki podlegający zatwierdzeniu „Rady pedagogicznej" wzgl. dyrekcji danej szkoły winien objąć czas wycieczki, wiek uczestników, dokładny dzień z podaniem miejsca i godziny wyjazdu i powrotu, turę wycieczki, koszty wycieczki i datę zapisów. Kierownik (czka) winien pozatem zaznajomić już wcześniej o ekwipunku. Musi też pamiętać o zabraniu apteczki podręcznej, mapy, kompasu i aparatu fotograficznego.

Dokładne wskazania, dotyczące wieku wycieczkowiczów a raczej tury (ilość kilometrów i rodzaj terenu), jaką może ten lub ów uczeń odbyć omawia specjalny rozdział informatora.

Niesposób omówić tej broszury w ramach szczupłego artykułu. Każdy z rozdziałów wymaga szerszego omówienia i zapoznania się bliżej z treścią. Toteż Ministerstwo poleca udostępnić korzystanie z informatora nie tylko nauczycielswu, ale i młodzieży starszych klas przez umieszczenie go w czytelni uczniowskiej i przez rozdanie inicjatorom wycieczek szkolnych. Jednocześnie należy się spodziewać, że Ministerstwo roześle w krótkim czasie specjalne plakaty propagandowe szkolnych schronisk noclegowych. Miejmy nadzieję, że zarówno ten informator jak i plakaty, wywieszone w szkołach w miejscu widocznem spełnią swoje zadanie i ożywią ruch wycieczkowy w szkołach.

J. Flisak.

Z Torunia.

3-majowe zawody sportowe na stadjonie miejskim zgromadziły dosyć dużą ilość zawodniczek, zawodników, no i... publiczności, lecz jeszcze nie tak wielką, jaka powinna być w grodzie liczącym 55 000 mieszkańców. Miejski Komitet WF i PW, który urządza święto sportowe, powinien uprzystępnić udział najszerszym masom a szczególniej dodać podniety naszym dzieciom i dla nich urządzać jakieś specjalne imprezy co napewno zostałoby przyjęte ze szczerem uznaniem.

Wyniki techniczne:

Wieloboje pierwsze kroki od lat 12—14, trójbój (bieg 40 m, skok wdal, rzut palantówką) zaw. 20. 1) Gadowski K. Gim. M., 4,9 s., 4,55 m, 53,35, punkt. 3. Młodzi od lat 15—17 (bieg 60 m, skok wdal, rzut dyskiem) zaw. 24. 1) Śmiglewski Z., sem. m. 8 s., 5,31 m., 29,,74 m., punkt. 11.

Starsi od lat 18 (bieg 200 m, skok wzwyż, rzut oszczepem), zaw. 15. 1) Sokołowski J., Szk. Podch. Mar. Woj. 25 s., 1,65 m, 39,73 m, punkt. 3.

Zespołowe. Młodz. bieg rozstawny 4×60, druż. 3. 1) Semin. m. 31,5 s. (Robalewski, Rybszlegier, Śmigielski, Mielczorek). Starsi; bieg rozstawny druż. 1) Semin. męskie 51 s. (Nagel, Zatorski, Osieka, Jędrzejczak). Hazena kob. Reprezent. szkół — Gryf 8:6, koszykówka Gimn. Kl. Sport. — Szk. Pod. Mar. Woj. 16:16 (6:8). Siatkówka Gryf kom. (Krzyżanowski, Zielke, Borsiak — Gryf, Hackbeil, Piasecki — Szk. Podch. Mar., Rakowski — szk. handl.) — GKS 30:24.

Jednostkowe: kobiety: Bieg 60 m, zaw. 9. 1) Narzyńska, gimn. m. 8,6 s. Skok wdal: 1) Narzyńska 4,13 m. Rzut dyskiem, zaw. 7: 1) Lilje, gimn. ż. 26,90 m. Mężczyźni: starsi od lat 18: skok o tyczce, zaw. 7: 1) Szelangiewicz, Sokół 2,83 m. Bieg 3000 m. o nagrodę przechodnią Gryfu, zaw. 44: 1) Cybulski, 1 baon bal. 12,57 m. Bieg 1500 m o nagrodę Miejsk. Kom. WF i PW, zaw. 6: 1) Wronka i Koziołkowski — Szk. Podch. Mar. Woj. 4 m. 39,3 s. Bieg kolarski na przestrzeń 19 klm. o nagrodę przechodn. Gryfu, zaw. 12: 1) Jamroga, 67 p. p., 35 m. 53 s.

Dziewczęta ze szkoły powszechnej nr. 8 pod kier. naucz. Fryaufówny wykonały gimnastykę bardzo dobrze.

Na zawodach obecny był p. prezydent Bolt. Po skończonych popisach kpt. Laurentowski rozdawał zaświadczenia do POS, a kpt. Kwiatkowski wręczał dyplomy zwycięzcom zawodów .

Doroczny turniej tennisowy w d. 3 maja (finał 8 maja) odbył się na kortach tennisowych TKLT. Do turnieju stanęło przeszło 40 pań i panów. W półfinale Stogowski pokonał Luśniaka 6:0, 6:0, Błoch Fr. zwyciężył Kowalskiego 6:0, 6:2. W finale odniósł zwycięstwo Stogowski bijąc Błocha Fr. 6:2, 6:1. W finale pań Orłowska pokonała Sułkowską 6:2, 6:2.

Zawody tennisowe między T. K. L. T. i Szkołą Podchż Artyl. (P) 3:6, 6:4, 3:6, Luśniak (T) — zostały rozegrane na kortach TKLT. z wynikiem 6:6. Gry pojedyńcze panów Kowalski (T) — Jakubowski (T) — Fryszczyn (P) 6:0, 6:1. Ketul (T) — Kraut Wald (P) 7:5, 2:6, 2:6. Allan (T) — Dobek (P) 6:0, 6:0, Zaręba (T) — Roman (P) 7:5, 6:1. Gry pojedyńcze pań Sułkowska (T) — Orłowska (P) 2:6, 2:6, Herdegenówna (T) — Fryszczynowa 3:6, 3:6. Gra podwójna pań Sułkowska, Herdegenówna — Orłowska, Fryszczynowa 3:6, 6:3, 4:6.

Gra podwójna panów Stogowski, Błoch — Fryszczyn, Jakubowski 6:4, 7:5, Kowalski, Allan — Bronikowski, Kraut Wald 2:6, 6:3, 6:1.

Gra mieszana Loengrenówna — Mroczkowski (T) — Orłowska — Jakubowski (P) 5:7, 3:6, Sieradzka — Allan (T) — Fryszczynowie (P) 4:6, 6:2, 7:5.

Nowe rekordy Polski. Na ciężkoatletycznych mistrzostwach Pomorza rozegranych w Toruniu w dn. 5 bm. padły trzy nowe rekordy polskie, w tem jeden rekord Europy w dźwiganiu ciężarów. —

W wadze lekkiej Zagorzycki (KPW. Toruń) pobił rekord polski w trójboju olimpijskim, osiągając 284 klg. W wyciskaniu oburącz ten sam zawodnik ustanowił nowy rekord Polski i Europy wynikiem 92 klg.

W wadze ciężkiej Gęstwiński (PPG.) ustanowił rekord polski w trójboiu olimpijskim, wynikiem 310 klg.

Otwarcie sezonu wioślarskiego w Toruniu odbyło się uroczyście w niedzielę 8 bm. w obydwu miejscowych klubach łącznie: Kl. wiośl. i gimnazj. kl. wioślarskim. Po nabożeństwie w kośc. św. Jana na przystani gimn. klubu wiośl. złożono hołd Wiśle po południu zaś na przy stani Klubu Wiośl. na Kępie Bazarowej odbyło się podniesienie bandery, bieg kajaków i defilada łodzi,

Miejski Komitet WF. i PW. w Toruniu.

Niewielka ilość członków przybyła na pierwsze w roku budżetowym zebranie **Miejskiego Komitetu WF.** i **PW.** w Toruniu. Zebraniu przewodniczył prezydent miasta p. Bolt. Porządek obrad zawierał 7 punktów.

Komitet ukonstytuował się następująco: przewodniczący p. prezydent miasta, zastępca płk. Grefner, członkowie prof. Kandyba, prof. Witkowski, kpt. Kwiatkowski, intendent i sekretarz p. Linkowski. Następnie wybrano sekcje: **administracyjno-budżetową** — przewodniczący prof. Kandyba, członkowie p. Gutwińska, kpt. Kwiatkowski, intendent p. Linkowski, **sekcja WF.** — przewodniczący prof. Witkowski, członkowie p. Luśniakówna ZHP, dr. Antoniewicz, dr. Skowroński, kpt. Laurentowski, prof. Kowalski i p. Stogowski, **propagandy** — przewodniczący kpt. Bahr, członkowie ks. Goga, prezes Chorąży, prof. Machinko, p. Kince.

Po odczytaniu przez kpt. Kwiatkowskiego dyrektyw i ogólnych wytycznych do planu prac Komitetu na rok 1932-33 zabrał głos kpt. Laurentowski i wyjaśnił sprawę stworzenia miejskiego ośr. W. F.; sprawę przekazano sekcji WF. i postanowiono zaangażować tytułem próby instruktora WF., którego pieczy powierzono całość prac tyczących się wychowania fizycznego. Plan działania przekazano sekcji propagandy. Budżet w sumie 9.200 zł uchwalony według projektu wydziału wykonawczego.

W wolnych głosach p. przewodniczący poruszył ważną sprawę, działalności sekcyj, które obowiązane są co kwartał składać sprawozdania przed forum Komitetu WF.

Posiedzenie sekcyj. Wice-przewodniczący Miejsk. Komit. Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk., zaprasza wszystkich członków sekcyj wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, oraz sekcyj wychowania społecznego i propagandy na posiedzenie w dniu 10 maja br. o godzinie 18.30 w lokalu Komendy Powiatu P. W. m. Toruń, ulica Piekary 35. Na porządku dziennym — sprawa urządzenia święta wf. i pw.

Kronika sportowa

Mecze ligowe z niedzieli 8. 5.

Warszawa. Polonja — Ł. K. S. 2:2 (1:1).

Poznań. Warta — Warszawianka 0:0.

Kraków. Cracovia — Garbarnia 5:0 (2:0).

Lwów. Pogoń — Wisła 1:0.

Zawody strzeleckie „Gedanji". W Gdańsku odbyły się zawody strzeleckie urządzone przez Polski Klub Sportowy „Gedanja" w obecności komisarza generalnego R. P. w Gdańsku dr. Kazimierza Papee oraz licznych zaproszonych gości z polskich sfer urzędowych i społecznych.

W konkurencji indywidualnej pierwsze miejsce zajął Pożarski zdobywając 41 punktów i nagrodę ufundowaną przez p. ministra Papee. 2) Woynarski — 40 pkt. 3) Tuchołka, 4) Mroszczak, 5) Pikor, 6) Królikowski.

Pan minister dr. Kazimierz Papee, który wziął również udział w zawodach zajął siódme miejsce, zdobywając 30 pkt. W kategorji D pierwszym był Sczaniecki -- 41 pkt. przed Hofmanem i Małgorzewiczem.